

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการรักษาในสถานบริการ
จังหวัดภูเก็ต

Factor Affecting Decision-Making Skills to Drug Abuse amongst the Youth
Attending Hospitals in Phuket Province

พกามาศ ร้อยทอง

Pakamas Roythong

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต

Phuket Provincial Health Office

(Received: August 24, 2022, Revised: October 30, 2022, Accepted: November 21, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน 2) กระบวนการเรียนรู้ การเลียนแบบ และการถูกตีตราจากสังคมที่พาไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนและการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนที่เข้ารับบริการอยู่ในโปรแกรมบำบัด ยาเสพติดของสถานบริการในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 72 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยแบบสัมภาษณ์แบบไร้โครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูล 20 ราย ที่คัดเลือกจากการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่น่าสนใจ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และข้อมูลเชิงปริมาณใช้ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1. ปัจจัยบุคคล และสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และญาติ ซึ่งมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย อีกทั้งสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่มีแหล่งยาเสพติดและมีสมาชิกในชุมชนเสพยาและจำหน่ายยาเสพติด และตัวเด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมเรียนไม่จบ สมาชิกในครอบครัวมีปัญหา มีความเชื่อเชิงบวกต่อการเสพยาเสพติด และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนก่อนการตัดสินใจเสพยาเสพติด 2. เด็กและเยาวชนสามารถเสพยาเสพติดได้เพราะเรียนรู้จากบุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมีพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การสูบบุหรี่ และดื่มสุรา ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเลียนแบบตามบุคคลนั้น เด็กและเยาวชนที่ตัดสินใจเสพยาเสพติดเพราะการถูกตีตราจากการถูกกล่าวหาจากบุคคลรอบข้างว่าเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการเสพยาเสพติด ทำให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจทำตามข้อกล่าวหา

ฉะนั้น เครือข่ายชมรม To be number one จังหวัดภูเก็ต ควรมีบทบาทส่งเสริมให้เยาวชนมีทักษะในการป้องกันการติดสารเสพติดตั้งแต่ระดับประถมศึกษา โดยให้ตระหนักถึงโทษของยาเสพติด และมีพฤติกรรมต่อต้านความเสี่ยงที่มาจากยาเสพติด

คำสำคัญ: เด็กและเยาวชน, การเสพยาเสพติด, ตัดสินใจเสพยาเสพติด

ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: pakamas122513@gmail.com)

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) the factors contributing to drug abuse in youth, 2) the processes of learning, imitating, and social stigma leading to drug abuse. The sample was 72 children and youth who received a narcotic treatment program in Phuket. Data were collected by in-depth interviews, using a semi-structured form. The in-depth Interviews were conducted in a group of the interesting 20 informants, chosen from those sample by using an unstructured interview form. Quantitative and qualitative data were analyzed using percentage and content analysis. The results revealed as follows.

1. Factors contributing to drug abuse among youth were both personal and environmental. The sample had family, friends, and relatives with drug-related behaviors. Most of them dropped out from schools. In terms of community environment, drugs were available in the community where the youth lived.

2. The youth were eager to use drugs because they had learned it from their family members, friends, and relatives who had drug-related behaviors and risk behaviors such as smoking and drinking alcohol, causing them to imitate those behaviors. Youth who decided to use drugs because of being stigmatized from being accused by people around them that they have drug addiction behavior making the youth decided to follow that accusation.

The network of “To Be Number One” clubs in Phuket Province should use prevent drug addiction appropriately, and this, from the elementary education level.

Keywords: Children and Youth, Drug Abuse, Decision Making to Use Drug

บทนำ

เด็กและเยาวชน หรือวัยรุ่น ถือเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะก้าวผ่านจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ทักษะคิด และความคิดเห็นของวัยรุ่น จึงมักจะแตกต่างออกไปจากผู้ใหญ่ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่ต่างแข่งขันหารายได้ และสร้างความร่ำรวย ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด วัยรุ่นส่วนหนึ่งจึงเกิดความรู้สึกสับสนในการดำเนินชีวิตและประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติด (Rujiraphong, 2007) ตัวอย่างการสำรวจนักเรียน นักศึกษา 5,413,271 คน พบผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติด 60,560 คน เกี่ยวข้องกับเหล้าหรือมากที่สุด 58,539 คน (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, 2011) ข้อมูลจากระบบการบำบัดรักษายาเสพติด (บสต.) ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด 155,500 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.66 อายุ 15 - 24 ปี ร้อยละ 18.24 ลงมา อายุ 25 - 29 ปี ร้อยละ 17.01 เป็นผู้เสพ ร้อยละ 63.61 (Office of Narcotics Control Board, 2021) สถานการณ์ยาเสพติด พ.ศ. 2557 ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดกลุ่มอายุน้อยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น

โดยเฉพาะในกลุ่ม 15 - 19 ปี แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีอายุน้อยมากขึ้น (Internal Security Operations Comand, 2014) ชนิดยาเสพติดที่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า ร้อยละ 79.2 รองลงมา คือ ไอซ์ ร้อยละ 8.3 (Internal Security Operations Comand, 2014) ซึ่งโดยสภาพปัญหาได้ปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยรวดเร็วที่ล้วนช่วยให้สามารถผลิตสารสังเคราะห์ ยาเสพติดได้ง่ายและสะดวกกว่าในอดีต อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตัวยาจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากแต่เด็กวัยรุ่นยังเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในกระบวนการเสพและค้ายาเสพติดมาตลอด

ยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นเป็นปัญหาที่สำคัญมาก เนื่องจากวัยรุ่นจะเป็นอนาคตของชาติที่ควรมีวิถีชีวิตที่ดี แต่ต้องออกจากการดำเนินชีวิตปกติ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ประพฤติตนไปในทางตรงข้ามกับกรอบวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม ซึ่งอาจจะรุนแรงถึงขั้นประกอบอาชญากรรมและกระทำผิดกฎหมายตั้งแต่อายุเยาว์วัย (Children, Youth and Drugs, Chulalongkorn University Social Research Institute, 2013) จึงเห็นได้ว่า ในปัจจุบันมักจะพบเห็นวัยรุ่นไทยติดสิ่งเสพติดกันมากมายไม่ว่าจะเป็นเหล้า บุหรี่ ยาบ้า และไอซ์ อันเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เห็นได้ชัด คือ เมื่อเยาวชนเริ่มเสพยาเสพติดก็เป็นสัญญาณของจุดเริ่มต้นในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติดในไม่ช้า จากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาของ labthananon (2013) พบว่า เด็กและเยาวชนเสพยาเสพติดมีสาเหตุมาจากความอยากรู้อยากลอง ถูกชักจูงจากเพื่อนและคนรอบข้าง ความไม่สมบูรณ์ในครอบครัว รวมทั้งการอยู่ในครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่วน Buophan (2014) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 1 มาจากปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน คู่รัก และญาติ ซึ่งมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ การอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งยาเสพติดทั้งเสพและจำหน่าย รวมถึงการถูกสังคมตีตราและกล่าวหาบ่อยครั้ง

แม้ว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนจำนวนมาก แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับยาเสพติด ยังมีข้อจำกัดในเชิงของการเข้าถึงข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดยาเสพติดในสถานบริการสาธารณสุข นอกจากนี้งานวิจัยในอดีตส่วนมากเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีวิจัยที่จะช่วยทำให้ผู้วิจัยเข้าถึงข้อมูลได้ครอบคลุมและลุ่มลึกมากขึ้นและจากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด To be number one ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน มาตลอดระยะเวลา 9 ปี ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดในสถานบริการ จังหวัดภูเก็ต จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

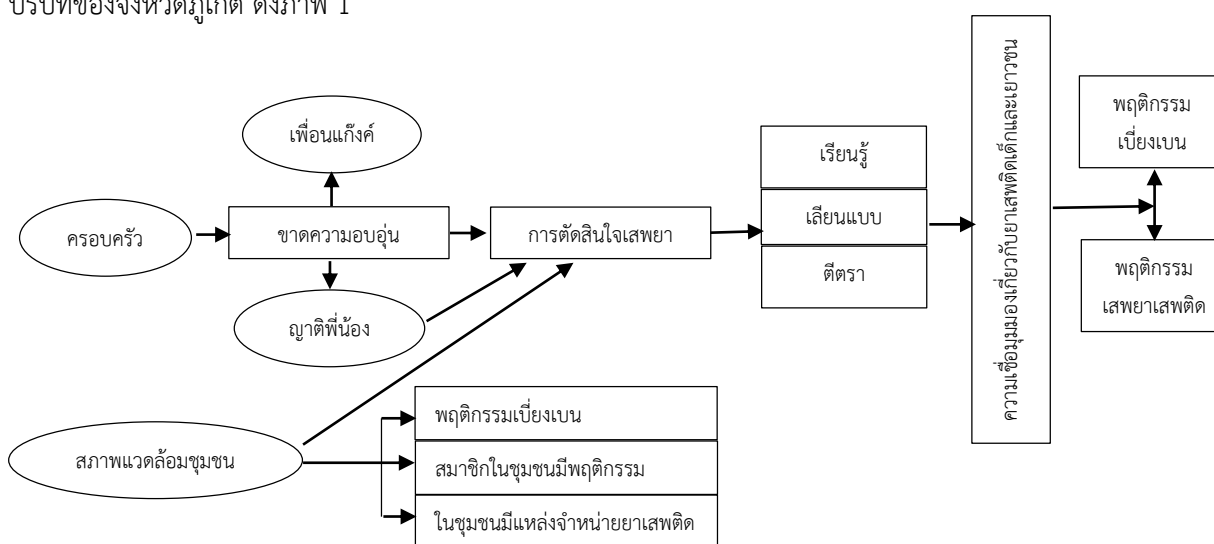
วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ การเลียนแบบ และการถูกตีตราจากสังคมที่พาไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบน

การเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนพบว่า เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคล จากเพื่อนฝูงชักชวน อยากรู้ อยากลอง (Janthong, 2018) เชื่อว่าการเสพยาเสพติดเป็นกิจกรรมเพื่อเข้าสังคม ต้องการเข้ากลุ่ม (Srisombat, 2008) ด้านสิ่งแวดล้อมเกิดจากการที่มีบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวมีพฤติกรรมเสพยาหรือจำหน่ายยาเสพติด (Sriphat, 2005) ชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่เป็นแหล่งยาเสพติดทั้งเสพและจำหน่าย (Jatuhong, 2016) ด้านการเรียนรู้การเลียนแบบ พบว่า เด็กและเยาวชนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเพื่อให้คล้ายกับผู้ที่ตนใกล้ชิดเพื่อความไม่เป็นที่แตกต่างและเป็นที่ยอมรับ (Suthilerdarun, 1984) พบว่า การตีตรามีผลด้านลบส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามข้อกล่าวหา (Punnahitanon, 1980) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและทฤษฎีมาประยุกต์กำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อให้เข้ากับบริบทของจังหวัดภูเก็ต ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยให้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีรอง มีวิธีการดำเนินการศึกษาดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ สถานบริการที่บำบัดยาเสพติดในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 2 แห่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนทั้งหมดที่เข้ารับการรักษาในสถานบริการจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 2 แห่ง โดยเข้ารับบริการระหว่างวันที่ 20 มกราคม - 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ในการศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเป้าหมายการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเนื่องจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากนั้นจะคัดเลือก

กรณีศึกษาจากการเก็บข้อมูลในแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยคัดเลือกตามความน่าสนใจที่สามารถสะท้อนถึงเนื้อหาที่ตอบคำถามวิจัย สะท้อนปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสพยาเสพติด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์เชิงลึกที่น่าสนใจ จำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เลือกโดยใช้การสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) กับเด็กและเยาวชนทั้งหมดที่เข้ารับบริการอยู่ในโปรแกรมบำบัดยาเสพติดของสถานบริการ ระหว่างวันที่ 20 มกราคม - 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ซึ่งมีจำนวน 85 คน ทั้งนี้ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 72 คน (โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก) มีคุณสมบัติ คือ 1) มีประสบการณ์ใช้ยาเสพติด 2) บำบัดอยู่ในสถานบริการบำบัดยาเสพติดระหว่างวันที่ 20 มกราคม - 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 พื้นที่จังหวัดภูเก็ต และ 3) เด็กและเยาวชนพร้อมและเต็มใจให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured questionnaire) ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้นที่มีทั้งแบบกำหนดตัวเลือกและคำถามปลายเปิด ผู้ศึกษาจะใช้ข้อมูลนี้สัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในสถานบริการบำบัดยาเสพติดของจังหวัดภูเก็ตทั้งชายและหญิง ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา สถานภาพ การศึกษา ก่อนเข้ารับการบำบัด และอาชีพก่อนเข้ารับการบำบัด 2) ลักษณะการเข้าสู่ระบบการรักษาในสถานบริการสาธารณสุข ได้แก่ จำนวนครั้งเข้ารับการบำบัดในสถานบริการ เหตุผลการเข้าสู่การบำบัด และประวัติการถูกจับกุม 3) ลักษณะครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ สัมพันธภาพของพ่อ-แม่ และพฤติกรรมเสี่ยงของคนในครอบครัว 4) พฤติกรรมการเสพยาและการจำหน่ายยาเสพติดของเด็กและเยาวชน 5) กระบวนการตัดสินใจเสพยาและจำหน่ายยาเสพติด และ 6) แนวโน้มพฤติกรรมของเยาวชนหลังจากพ้นโทษ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไร้โครงสร้างลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงทางสังคมที่ช่วยอธิบายประสบการณ์และสาเหตุการตัดสินใจเสพยาเสพติดความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ การเลียนแบบ และการถูกตีตราจากสังคม พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติด โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview guide) ดังนี้

2.1 คุณเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้อย่างไร ประเด็นคำถาม ดังนี้ 1) ชีวิตก่อนเข้าสู่วงจรการใช้ยาเสพติดเป็นอย่างไร และ 2) ขณะใช้ชีวิตอยู่ในวงจรการเสพยาเสพติดเป็นอย่างไร

2.2 ประวัติการใช้ยาและสารเสพติดหรือขายยาเสพติดที่ผ่านมาเป็นอย่างไร มีประเด็นคำถาม ดังนี้ 1) เหตุผลสำคัญของการใช้ยาเสพติดเพราะเหตุใด อย่างไร มีอะไรเป็นแรงจูงใจบ้างหรือไม่ 2) รับรู้ถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดว่าอย่างไร และ 3) มีคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดหรือคนในชุมชนที่อาศัยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างไร

2.3 จุดเริ่มต้นของการตัดสินใจเสพยาเสพติดเพราะเหตุใด อย่างไร มีประเด็นคำถาม ดังนี้ 1) เคยจำหน่ายหรือรู้จักเครือข่ายใช้หรือจำหน่ายยาเสพติดด้วยวิธีใด อย่างไร 2) คนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดคิดเห็นอย่างไรเมื่อรู้ว่าคุณเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 3) คนในชุมชนที่อาศัยอยู่คิดเห็นอย่างไรกับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นที่เสพยาเสพติด และ 4) พฤติกรรมก่อนและหลังเสพยาเสพติดเป็นอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านแบบสัมภาษณ์และจดบันทึก กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้คำตอบแบบตัวต่อตัว ในรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ประวัติการเข้ารับการบำบัด และการถูกดำเนินคดี ความสัมพันธ์ทางครอบครัว ลักษณะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การตัดสินใจเสพยาเสพติด บุคคล และสภาพแวดล้อมรอบข้างที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียมการก่อนดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางด้านวิชาการและทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม 3) ปรับปรุงเพิ่มเติมแบบสัมภาษณ์ และ 4) ประสานงานกับผู้รับผิดชอบงานการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดของสถานบริการทั้ง 3 แห่ง เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) นัดหมายกลุ่มตัวอย่างของสถานบริการแต่ละแห่ง ครั้งละ 1 แห่ง ในวันที่กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จนครบตามเป้าหมาย คือ 72 คน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี รวมทั้งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และกระบวนการวิจัย 2) ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยชี้แจงหัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์ และขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์เรื่องยินยอมให้บันทึก และเผยแพร่ข้อมูลในงานวิจัย 3) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเป็นคนสัมภาษณ์พร้อมจดบันทึกใช้เวลาคนละประมาณ 30 นาที 4) ก่อนจบการสัมภาษณ์ผู้วิจัยกล่าวสรุปสิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์คร่าว ๆ เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ก็กล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้วิจัย และ 5) รวบรวมข้อมูลและบันทึกในโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไร้โครงสร้าง รูปแบบคำถามปลายเปิด จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ที่คัดเลือกได้จากการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่น่าสนใจ เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงทางสังคมที่ช่วยอธิบายประสบการณ์และสาเหตุการตัดสินใจเสพยาเสพติด ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ การเลียนแบบ และการถูกตีตราจากสังคม พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติด โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นเตรียมการก่อนดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางด้านวิชาการและทบทวนงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย แล้วนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม 3) ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในสถานบริการ จำนวน 2 ราย และ 4) ปรับปรุงเพิ่มเติมแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ประสานงานและนัดหมายกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่น่าสนใจ จำนวน 20 คน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย 2) กำหนดสถานที่ในการสัมภาษณ์ที่มีความเป็นส่วนตัว รู้สึกผ่อนคลายสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ 3) ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยชี้แจงหัวข้อการวิจัย วัตถุประสงค์ และขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์เรื่องยินยอมให้บันทึกเสียงสนทนา และเผยแพร่ข้อมูลในงานวิจัย 4) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน

20 ราย ที่คัดเลือกได้จากการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่น่าสนใจ โดยไม่ได้ดำเนินการภายในวันเดียวครบ 20 ราย เพราะจำกัดด้านเวลา จะนัดพบเพื่อสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหลัก) 5) สังเกตสีหน้าและอารมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์หากมีความวิตกกังวลและไม่อยากตอบ ผู้สัมภาษณ์จะหยุดสัมภาษณ์และพูดคุยประเด็นอื่นเพื่อความผ่อนคลาย 6) บันทึกการสนทนาในกระดาษและเครื่องบันทึกเสียง 7) ก่อนจบการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกล่าวสรุปสิ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์คร่าว ๆ เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ก็กล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้วิจัย 8) หลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยถอดข้อความจากเครื่องบันทึกเสียงแบบคำต่อคำออกเป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษร และ 9) จัดเนื้อหาที่ถอดความได้เป็นหมวดหมู่ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลัก นำข้อมูลไปประมวลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์ผลการศึกษิตตามประเด็นที่กำหนด โดยการนำเสนอด้วยการเขียนเชิงพรรณนา แสดงค่าความถี่และร้อยละ ประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ลักษณะทางคดีและการกระทำความผิดของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว และพฤติกรรมการเสพติด

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ดังนี้

- 1) หลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจดบันทึกไว้เป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเทปการบันทึกเสียงมาถอดแบบคำต่อคำ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเห็น เหตุผล และความรู้สึของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเสพติดของเด็กและเยาวชน กระบวนการเรียนรู้ การเลียนแบบ การตีตรา และพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางสังคม
- 2) นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ โดยนำข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกันมาไว้กลุ่มเดียวกัน 3) จัดประเด็นย่อยรวบรวมเป็นกลุ่มเดียวกัน เรียกว่าสรุปประเด็นหลัก เขียนอธิบายประเด็นเป็นเรียงความให้มีความต่อเนื่องและกลมกลืน โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างมาประกอบเพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น 4) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 ราย และ 5) เขียนสรุปรายงานของเนื้อหา ตามประเด็นที่ตั้งไว้ด้วยการเขียนพรรณนา พร้อมกับการใช้ข้อมูลเชิงสถิติจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ดังนี้ 5.1) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเสพติดของเด็กและเยาวชน 5.2) กระบวนการเรียนรู้ การเลียนแบบ และการตีตราที่มีผลต่อการตัดสินใจเสพติด และ 5.3) พฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน

จริยธรรมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต รหัสโครงการ PKPH 001/64 ลงวันที่ 20 มกราคม 2564

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=72)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	69	95.84
หญิง	3	4.16
อายุ		
10 - 14 ปี	2	2.77
15 - 19 ปี	32	44.44
20 - 24 ปี	38	52.77
ภูมิลำเนา		
จังหวัดภูเก็ต	65	90.27
ต่างจังหวัด	7	9.72
สถานภาพ		
โสด	64	88.89
สมรส	6	8.33
หย่าร้าง	2	2.78
การศึกษา ก่อนเข้ารับการบำบัด		
ไม่ได้ศึกษา	6	8.33
ประถมศึกษาปีที่ 6	30	41.66
มัธยมศึกษาปีที่ 3	15	20.83
ปริญญาตรี	1	1.39
กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	12	16.67
กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	7	9.72
กำลังศึกษาชั้น ปวส.	1	1.39
อาชีพ ก่อนเข้ารับการบำบัด		
นักเรียน	13	18.06
งานประจำ	14	19.44
งานชั่วคราว	27	37.50
ว่างงาน	18	25.00

จากตาราง 1 พบว่า เด็กและเยาวชนชายเข้ารับการบำบัดมากที่สุด ร้อยละ 95.84 ช่วงอายุที่มากที่สุด คือ 20 - 24 ปี ร้อยละ 52.77 มีภูมิลำเนาในจังหวัดภูเก็ตเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.27 สถานภาพโสดมากที่สุด ร้อยละ 88.89 ก่อนเข้ารับการบำบัดจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงสุด ร้อยละ 41.66 ประกอบอาชีพทำงานแบบประเภทชั่วคราว มากที่สุด ร้อยละ 37.50

1.2 ลักษณะการเข้าสู่ระบบการรักษาในสถานบริการสาธารณสุขของกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละประวัติการถูกดำเนินคดีของเยาวชนจำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและข้อหา

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งเข้ารับการบำบัดในสถานบริการสาธารณสุข (n=72)		
ครั้งแรก	57	79.17
2 ครั้ง	14	19.44
มากกว่า 2 ครั้ง	1	1.39
เหตุการณ์เข้าสู่การบำบัด (n= 72)		
ระบบสมัครใจ	46	63.89
ระบบบังคับบำบัด	16	22.22
ทั้ง 2 ระบบ	10	13.89
ประวัติการถูกจับกุม (n = 26)		
1 ครั้ง	15	57.69
2 ครั้ง	9	34.62
3 ครั้ง	2	7.69

จากตาราง 2 พบว่า เด็กและเยาวชนเข้ารับการบำบัดครั้งแรกมากที่สุด ร้อยละ 79.17 โดยเข้าด้วยระบบสมัครใจมากที่สุด ร้อยละ 63.89 และมีประวัติเคยถูกจับกุม 1 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 57.69 ซึ่งโดยภาพรวมแล้วมีเด็กและเยาวชน ร้อยละ 57.69 เพิ่งเข้ารับการบำบัดเป็นครั้งแรก นั่นหมายถึงเยาวชนเหล่านี้เพิ่งเข้าสู่ระบบบำบัดอย่างจริงจังและมีบางส่วนที่ยังมีการกลับไปเสพซ้ำและกลับเข้ามาสู่ระบบบำบัดด้วยระบบใดระบบหนึ่ง

1.3 ลักษณะครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของลักษณะครอบครัว/สัมพันธ์ภาพของพ่อแม่ และพฤติกรรมเสี่ยงของคนในครอบครัว ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน (n =72)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ครอบครัวสมบูรณ์	32	44.44
อยู่กับพ่อแม่	18	56.25
อยู่กับพ่อแม่และพี่น้อง	14	43.75
ครอบครัวไม่สมบูรณ์	40	55.56
อยู่กับแม่	7	17.50
อยู่กับแม่และพ่อเลี้ยง	6	15.00
อยู่กับพ่อ	4	10.00
อยู่กับพ่อและแม่เลี้ยง	1	2.50
อยู่กับปู่ย่า	2	5.00
อยู่กับตายาย	11	27.50

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อยู่กับญาติ	5	12.50
อยู่คนเดียว	1	2.50
อยู่กับคู่รัก	3	7.50
สัมพันธ์ภาพของพ่อแม่ (n=40)		
พ่อหรือแม่เสียชีวิต	9	22.50
แยกกันอยู่	7	17.50
หย่าร้าง	24	60.00
พฤติกรรมเสี่ยงของคนในครอบครัว (n= 123)		
การสูบบุหรี่	52	42.28
ดื่มสุรา	50	40.65
เสพยาเสพติด	6	4.88
เด็กแว้น	3	2.44
อื่นๆ ได้แก่ เล่นการพนัน จำหน่ายยาเสพติด และทะเลาะวิวาท	12	9.75

จากตาราง 3 พบว่า เด็กและเยาวชนมีลักษณะครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ มากที่สุด ร้อยละ 55.56 ซึ่งอาศัยอยู่กับ ตากับยาย มากที่สุด ร้อยละ 27.50 สัมพันธ์ภาพพ่อกับแม่หย่าร้างกันมากที่สุด ร้อยละ 60.00 และพบพฤติกรรมเสี่ยง ของบุคคลที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยมากที่สุด คือ การสูบบุหรี่ ร้อยละ 72.22

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่มีครอบครัวไม่สมบูรณ์ พบว่า ปัญหาครอบครัวแตกแยกของเด็กและ เยาวชนเป็นไปในลักษณะของการที่พ่อแม่มีพฤติกรรมติดเหล้า แม่มีพฤติกรรมติดการพนัน การทะเลาะวิวาทใน ครอบครัว สาเหตุทางการเงินจนทำให้พ่อแม่จำเป็นต้องหย่าร้างแยกทางเดินเพราะอดทนกับปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้ เด็กและเยาวชน จึงจำเป็นต้องเลือกอาศัยเป็นหลักกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า “หมอเหื้อ รั้วมาย ช่วงโควิดนี้บ้านผม แยกเอามาก ๆ พ่อกับแม่ก็ไม่มีงานทำ เครียดนิ เคี้ยวทะเลาะกันบ่อย ๆ ผมไม่รู้จะทำหรือ บางทีก็ชวนผมทะเลาะด้วย แม่ กะหนีพ่อไปต่างจังหวัดแล้ว พ่อโกรธมาก สูบบุหรี่จัดและชอบไปกินเหล้า เมามาประจำ ผมกับน้องก็ต้องไปหาตากับ ยายเพราะบางทีก็ไม่มีข้าวกิน ว่างก็ไม่มี” ทั้งนี้ยังพบว่า ความแออัดในครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจออก จากบ้านมาอยู่กับตาและยาย เพราะรู้สึกมีอิสระมากกว่าสามารถไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน หรือเสพยาเสพติดได้ ง่ายกว่าอยู่กับครอบครัว บางครั้งเพื่อนชวนเสพยา เพื่อนก็จ่ายเงินเองบ้าง ขอตากับยายบ้าง แต่ก็มีบางครั้งที่ไม่ต้อง จ่ายเพราะเพื่อนให้ลองใช้ก่อน

1.4 พฤติกรรมการเสพยาและการจำหน่ายยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (n= 72)

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
เสพ	58	80.56
จำหน่าย	2	2.77
เสวก่อนจำหน่าย	3	4.17
จำหน่ายก่อนเสพ	1	1.39
เสพ/จำหน่ายพร้อมกัน	1	1.39
ติดต่อผู้ค้า/ผู้เสพ	7	9.72

จากตาราง 4 พบว่า เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการเสพยาเสพติดแบบเสพอ่างเดียวมากที่สุด ร้อยละ 80.56 รองลงมา คือ มีการติดต่อผู้ค้าและผู้เสพ ร้อยละ 9.72 นอกจากนั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในลักษณะเสวก่อนจำหน่าย จำหน่ายก่อนเสพ เสพ/จำหน่ายพร้อมกัน และจำหน่ายอย่างเดียว เด็กและเยาวชนจะตัดสินใจเสพยาเสพติดก่อนจำหน่ายยาเสพติด เนื่องจากการเสพยาเป็นขั้นตอนแรกเริ่มของการเข้าสู่วงการยาเสพติด ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์พบว่า การเปลี่ยนตนเองจากผู้เสพไปเป็นผู้ค้ายานั้นมีสาเหตุมาจากการต้องการเสพเพิ่มขึ้นในจำนวนมาก หากเป็นผู้จำหน่ายเองสามารถหาซื้อยาเสพติดมาเสพได้ตามที่ต้องการและได้ราคาที่ถูกลง ดังคำพูดที่ว่า “แรก ๆ ก็ขอต่างค์ ตากับยายไปซื้อยามาเสพเพราะเพื่อนแถวบ้านมันชวน เลยลองเสพดู” “เห็นเพื่อนมันขายก็ลองดูบ้าง พอได้ต่างค์มาซื้อเสพเองไม่ต้องขอยาย” “เพื่อนมันนั่นแหละช่วยบอกแหล่งให้ไปขายว่าทำฟรี” “ก็ในชุมชนแถวบ้านนั่นแหละ แ้วขายและเสพกันทั้งเพ”

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กระบวนการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

ผู้ศึกษา ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยคัดเลือกจากตัวแทนผู้เข้ารับการบำบัดที่ น่าสนใจ จำนวน 10 คน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง จำนวน 72 คน บทวิเคราะห์ที่จะนำเสนอนี้เป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ด้วยแบบบันทึกและแนวคำถาม และข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง โดยเน้นถึงกระบวนการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

1.1 ปัจจัยด้านตัวเด็กและเยาวชน

(1) เชื่อว่าการเสพยาเสพติดเป็นกิจกรรมเพื่อเข้าสังคม เป็นเงื่อนไขของการเข้ากลุ่มแฟชั่นในกลุ่มเด็กและเยาวชน เชื่อว่าการเสพยาเสพติดเป็นกิจกรรมที่ทำให้มีเพื่อน มีกลุ่มแก๊ง มีคนรู้จัก วัยรุ่นที่ต้องการเป็นที่รู้จักจึงต้องการเสพยาเสพติด เป็นช่องทางหนึ่งที่เพื่อนจะเข้าหาและต้องการที่จะคบค้าสมาคมด้วย โดยมีเป้าหมายในการเข้าสังคมที่แตกต่างกัน เช่น ต้องการการยอมรับจากเพื่อน ต้องการเป็นต้นแบบในสังคมวัยรุ่น ดังตัวอย่างข้อมูล

“เพื่อนๆ ใช้กันทุกคน ไม่ใช่ เพื่อนก็ไม่ให้เข้ากลุ่มซิหมอ”

“ไม่มีอะไรทำ ชวนกันไป ตามเพื่อน”

“เพื่อนไม่ได้บังคับ แค่ชวนก็ลองดู ”

“เห็นเพื่อนใช้ อยากลองใช้บ้าง”

“เพื่อนมันชวนทั้งนั้นแหละ ไม่อยากขัดใจ ”

“แล้วเพื่อนในกลุ่มมันเล่นกันทั้งเพ อีให้ทำฟรีละ”

(2) เชื่อว่าการเสพติดเป็นตัวช่วยให้ลดความเครียดและเกิดความสุขสนุกสนาน ทำให้มีความกล้ามากขึ้น เด็กและเยาวชนเชื่อว่าการเสพติดทำให้หายเครียดได้โดยเฉพาะคนที่มีความเครียด การเรียน คนรัก เรื่องเพื่อน ต้องการหยุดคิด และลืมเรื่องราวปัญหานั้น จึงเลือกเสพติด มาจากการฟังเพื่อนในกลุ่มที่เล่าสู่กันฟัง บางคนเริ่มจากการสังเกตเพื่อนที่เสพติด เห็นเพื่อนมีความสุข ไม่คิดมาก ดังตัวอย่างข้อมูล

“เครียดจากแม่ด่า หนีออกไปใช้ประชิดแม่”

“ใช้ก็ชิวแล้วหลับสบาย ตัวเบา”

“ใช้แล้วตื่นเต้น สนุกสนาน เล่นเกมส์ได้นาน”

เชื่อในผลของฤทธิ์ยาจะทำให้มีความกล้ามากขึ้น อยากลองและเผชิญสิ่งที่ท้าทายในชีวิต จึงตัดสินใจเสพติด ดังตัวอย่างข้อมูล

“เวลาจะสักรายต้องสูบกัญชาก่อน จะได้ไม่เจ็บมาก มันเคลิ้มดี”

“ผมต้องใช้ไอซ์หรือยาบ้า เพราะทำงานไม่ไหว มัน่วง”

“เสพยาบ้าก่อนไปตีกับเพื่อนรู้สึกมันไม่ค่อยกลัวเท่าไรครับ ”

(3) เชื่อว่าการเสพติดทำให้รูปร่างหน้าตาและผิวพรรณดูดีได้ เด็กและเยาวชนมีความเชื่อเชิงบวกเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนหญิง และมีเยาวชนชาย ส่วนหนึ่งมีความเชื่อคล้ายเยาวชนหญิงเช่นกัน ดังตัวอย่างข้อมูล

“หนูเสพยาไอซ์แล้ว รู้สึกผอมลงหุ่นดีขึ้น”

“ผมเสพยาบ้าแล้วรู้สึกว่ามีพลังกำลังดี มาดแมนนิ”

1.2 ปัจจัยด้านบุคคลและสิ่งแวดล้อม

(1) คนในครอบครัวของเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสพติดหรือจำหน่ายยาเสพติด สะท้อนให้เห็นว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการใกล้ชิดยาเสพติด ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเสพติดหรือจำหน่ายยาเสพติด ดังตัวอย่างข้อมูล

“พ่อก็กินน้ำหอม ไม่เห็นต่อว่าอะไร”

“แฟนก็ขายยาบ้า แต่ห้ามไม่ได้ มันจะหงุดหงิดใส่”

“มีเยอะก็ใช้ตลอด ผู้ใหญ่ให้ใช้ แต่ต้องเอาของไปปล่อยด้วย”

“พ่อแม่ก็รู้ว่าใช้กระท่อม ไปหามาต้มในบ้านได้”

“พ่อสูบกัญชา แต่ผมสูบไม่ให้พ่อรู้”

(2) ชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่เป็นแหล่งเสพติดและจำหน่ายยาเสพติด ดังตัวอย่างข้อมูล

“แถวๆบ้านมีหมดทุกอย่าง หมอจะซื้ออะไร ”

“เค้าขายกันหลายบ้าน เป็นที่รู้จักกัน ”

(3) การเสพยาเสพติดเป็นเงื่อนไขของการเข้ากลุ่ม ดังตัวอย่างข้อมูล

“เพื่อนๆ ใช้กันทุกคน ไม่ใช่ก็เข้ากลุ่มไม่ได้”

“เพื่อนชวนก็ไป ไม่มีอะไรทำ”

“เพื่อนไม่ได้บังคับ แค่ชวนก็ลองดู”

(4) การเสพยาเสพติดเป็นธรรมดาของวัยรุ่น ดังตัวอย่างข้อมูล

“ใคร ๆ เคาก็เสพกันนิหมอ ไม่แปลก วัยรุ่นชอบ”

“เกิดมาครั้งหนึ่งในชีวิตลูกผู้ชายต้องลอง”

“ใคร ๆ ก็ต้องเคยลอง”

(5) เงื่อนไขการทำงาน ดังตัวอย่างข้อมูล

“สูบกัญชาแล้ว มันมีแรงดี ทำงานได้ทั้งวัน”

“หมอห่อยาบ้าสักเม็ด มันทำงานได้ทั้งวันเลยนะรู้มั๊ย”

2. กระบวนการเรียนรู้ เลียนแบบ และการตีตราที่มีผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาข้อมูลสนาม กล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนส่วนมาก มาจากการเรียนรู้เรื่องยาเสพติดจากบุคคลและสังคมใกล้ชิด ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เริ่มที่การอยู่ใกล้ พบเห็น เริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จนกระทั่งสามารถปฏิบัติได้เหมือนหรือคล้ายพฤติกรรมต้นแบบ กรณีของการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนกลุ่มเยาวชนกลุ่มตัวอย่างก็เช่นเดียวกันเริ่มจากการคลุกคลีและใช้ชีวิตส่วนใหญ่ อยู่กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นโอกาสของการเรียนรู้สูงขึ้นตามระดับความใกล้ชิด มีผลอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเสพหรือจำหน่ายยาเสพติด ดังตัวอย่างข้อมูล

“ในบ้านพ่อก็เสพ อาก็เสพ นิหมอ”

“แม่ซื้อกระท่อมมาต้มให้กินในบ้านประจำ ”

“ใคร ๆ ก็ใช้ไม่เห็นแปลก”

“ในแถวบ้านผม มีหลายบ้านที่เค้าขายยากันทั้งนั้น ก็มันไม่ค่อยมีเงินไอ้ช่วงโควิดนี้แหละ ”

สำหรับการตีตราและภาวะกดดันที่มีผลให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจเสพยาเสพติด พบว่า บุคคลรอบข้างเด็กและเยาวชนมีบทบาทในการตีตราและสร้างภาวะกดดันให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจเสพยาเสพติดนั้นมีทั้งพ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน ญาติ และสมาชิกในชุมชน โดยที่เด็กและเยาวชนรับรู้การตีสถานีได้จากคำพูดและพฤติกรรมที่บุคคลนั้น ๆ แสดงออก ทั้งกีดกัน การเหยียดหยาม การไม่ยอมรับ และการพูดถึงเด็กและเยาวชนในแง่ลบ โดยการสร้างความกดดันหรือการตีตรา เจตนาจริง ๆ ของคนในครอบครัวคือการแสดงความเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมลูก เพียงแต่ไม่ได้อยู่ในภาวะที่เหมาะสม ดังตัวอย่างข้อมูล

“บอกคนในบ้าน ไม่มีใครเชื่อว่าเลิกแล้ว ผมก็ไปใช้ให้รู้มันเลย ”

“ไปเสพยามาใช้มัย”

“ไอ้ขี้ยา”

“คบแต่เพื่อนติดยาใช้มัย”

“มึงขายยาทำไม”

“พ่อมันติดยาอย่าไปยุ่งกับมัน”

“เหมือนกันทั้งแก๊ง”

3. พฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน

ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชน ร้อยละ 55.56 เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสังคมเบี่ยงเบนสังคม พบว่า ทั้งเด็กและเยาวชนชายและหญิงบางคนเริ่มมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนก่อนที่จะตัดสินใจเสพยาเสพติดและบางคน ก็ตัดสินใจเสพยาเสพติดก่อนแล้วจึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากการสัมผัสพบว่าการตั้งใจเปลี่ยนพฤติกรรมตามแบบคนใกล้ตัวนั้นมาจากเหตุผลสำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อความเป็นกลุ่ม 2) เพื่อตอบสนองความชอบส่วนตัว 3) เด็กและเยาวชนไม่เคยรู้สึกว่สิ่งที่เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น พฤติกรรมทะเลาะวิวาท ลักขโมย พฤติกรรมอยู่ไม่ติดบ้าน พฤติกรรมการกลับบ้านดึกหรือกลับบ้านตอนเช้า เที่ยวกลางคืน มีครอบครัวก่อนวัยอันเหมาะสม และพฤติกรรมการตั้งแก๊งดังตัวอย่างข้อมูล

“ผมไม่ได้เรียนแล้ว ถูกไล่ออก รวมกลุ่มกับเพื่อนนอกโรงเรียน ได้ใช้ยาบ้าเพราะรู้จักกันกับเพื่อน ”

“ทะเลาะกับพ่อ-แม่บ่อย เปื้อน ไม่อยากกลับบ้าน อยู่บ้านเพื่อนได้เล่นบ๊ากับเพื่อน ”

“ ไม่มีเงินซื้อยา ก็ต้องขโมย ”

“ เปื้อนไม่อยากอยู่บ้าน แม่ชอบบ่น ”

“ ได้ยินว่าใช้ยาบ้าแล้วจะบ้า แต่ผมใช้ไม่เห็นจะมีอาการอะไร ”

“ ครูจับไม่ได้ว่าเล่นยาบ้า แอบใช้ในห้องน้ำ ”

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน จากผลการศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดมากที่สุด คือ เยาวชนชาย ช่วงอายุ 20 - 24 ปี มากที่สุด จัดอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วเป็นวัยที่ต้องการความสนุกสนาน ชอบท้าทาย และชอบความเป็นอิสระ ต้องการความรัก ความอุ่น และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เพราะโดยทั่วไปวัยรุ่นมักชอบลองประสบการณ์ใหม่อยู่เป็นประจำและมักชอบพิสูจน์ข้อสงสัยต่าง ๆ ด้วยตนเอง ถึงแม้จะถูกห้ามก็จะเอาชนะด้วยการท้าทายในข้อห้ามนั้น ฉะนั้น พฤติกรรมของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้น เกิดจากพฤติกรรมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา หรือมีปัญหาด้านจิตใจหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสังคมที่ชักนำหรือผลักดันให้มีการใช้ยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Aeamsupasit (1996) ที่สรุปว่า องค์ประกอบทางพันธุกรรม อายุ เพศ และการผลิตฮอร์โมนเกี่ยวกับการเจริญเติบโตนั้นมีผลต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Culture Strategy and Surveillance Group (2011) ที่พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือเสพยาเสพติดมาจากปัจจัยช่วงวัย จากการถูกเพื่อนฝูงชักชวน การอยากรู้อยากลอง ขาดความยับยั้ง ช่างใจ สอดคล้องกับการศึกษาของ Janthong (2018) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดเพราะการศึกษาค้นคว้า ทำให้เกิดความอยากรู้อยากลอง นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนเชื่อว่าการเสพยาเสพติดเป็นกิจกรรมเพื่อเข้าสังคม ต้องการเข้ากลุ่ม และความต้องการแสดงความจริงใจต่อเพื่อน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Srisombat (2008) ที่พบว่า การคบค้าสมาคมกับกลุ่ม

เพื่อนเป็นปัญหาของพฤติกรรมเลียนแบบเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดเป็นสาเหตุสำคัญของการเสพยาเสพติด

สำหรับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติด พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงของคนในครอบครัวที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยมากที่สุด คือ การสูบบุหรี่ รองลงมาคือ ดื่มสุรา เสพยาเสพติด จากการเก็บข้อมูลเชิงลึก พบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุดในครอบครัว ได้แก่ พี่ และพ่อ ตามลำดับ พฤติกรรมการเสพและจำหน่ายของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด แบบเสพอย่างเดียวนามากที่สุด รองลงมาคือ ติดต่อผู้ค้าและผู้เสพ พบว่า การเปลี่ยนตัวเองจากผู้เสพไปเป็นผู้จำหน่าย มีสาเหตุมาจากการต้องการเสพเพิ่มขึ้น หากจำหน่ายเองสามารถซื้อยาเสพติดได้ตามต้องการและหาได้ง่ายในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ สำหรับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมจากการมีบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวมีพฤติกรรมเสพหรือจำหน่ายยาเสพติด จากกรอบแนวคิด การตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนมีผลมาจากการเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคลใกล้ชิดและสภาพแวดล้อมรอบข้าง ซึ่งกลุ่มทางสังคมที่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก็คือ ครอบครัว เพื่อน ครู และญาติ พี่น้อง กลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีความใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนอย่างยิ่ง อิทธิพลของบุคคลดังกล่าวย่อมมีส่วนต่อการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ Lewin (1951) กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ และองค์ประกอบภายในตัวบุคคลกับสิ่งแวดล้อมที่บุคคลรับรู้หรือสัมผัส การศึกษาสอดคล้องกับ Sripat (2005) ที่พบว่า ปัจจัยทางครอบครัวมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจเสพยาเสพติด ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลที่ทำให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจเสพยาเสพติดได้เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำหน้าที่อบรมขัดเกลาในวัยปลูกฝังค่านิยม สั่งสอนให้รู้จักผิดชอบชั่วดี อาจกล่าวได้ว่าการที่เด็กวัยรุ่นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เหตุผลหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากอิทธิพลภายในครอบครัวที่มีส่วนผลักดัน เช่น พ่อแม่ทะเลาะกัน เด็กขาดสิ่งยึดเหนี่ยว รวมขาดแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ Burapasathit (2003) สรุปไว้ว่า สภาพครอบครัวที่ไม่อบอุ่น ครอบครัวมีปัญหาเรื่องการเลี้ยงชีพ บางครอบครัวมีอาชีพผิดกฎหมาย ปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุของการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน และการมีสมาชิกในชุมชนทั้งเสพและจำหน่าย สอดคล้องกับการศึกษาของ Jatuhong (2016) พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดของผู้ต้องหาคดียาเสพติด เพราะการหาซื้อยาเสพติดได้ง่ายในชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียง

2. กระบวนการเรียนรู้ การเลียนแบบ และการถูกติตราจากสังคมที่นำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนการเสพยาเสพติดของเด็ก และเยาวชน จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับตาและยาย รองลงมา คือ อยู่กับแม่ อยู่กับแม่และพ่อเลี้ยง สัมพันธภาพของพ่อแม่ส่วนใหญ่ หย่าร้าง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พบว่า ปัญหาความแตกแยกของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปในลักษณะพ่อแม่มีพฤติกรรมติดเหล้า แม่มีพฤติกรรมติดการพนัน ทะเลาะวิวาทในครอบครัว สาเหตุทางการเงิน ความแอียดของที่อยู่อาศัย ทำยที่สุดพ่อแม่ต้องหย่าร้างแยกทางกัน พบพฤติกรรมเสี่ยงของคนในครอบครัวที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วยมากที่สุด คือ การสูบบุหรี่ รองลงมาคือ ดื่มสุรา เสพยาเสพติด จากการเก็บข้อมูลเชิงลึก พบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุดในครอบครัว ได้แก่ พี่และพ่อ ตามลำดับ อธิบายได้ว่า บุคคลที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้และการเลียนแบบของกลุ่มตัวอย่างคือบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย บุคคลใกล้ชิดมีความสัมพันธ์ที่ดีด้วย กลุ่มตัวอย่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้คล้ายกับผู้ที่ตนเองใกล้ชิดด้วย ทั้งนี้เพื่อความไม่แตกต่างและเป็นที่

ยอมรับ กระบวนการตัดสินใจของเด็กและเยาวชนผ่านการเรียนรู้ การเลียนแบบและการตีตรา มีอิทธิพลมาจากปัจจัยบุคคลและสภาพแวดล้อมโดยที่ปัจจัยกลุ่มบุคคลและปัจจัยแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการเลียนแบบ และปัจจัยบุคคลมีอิทธิพลต่อการตีตราเด็กและเยาวชน ผลจากกระบวนการเหล่านี้หล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนคุ้นเคยกับยาเสพติด มีทัศนคติเชิงบวกต่อยาเสพติด รับรู้และเข้าใจการทำงานในวงจรยาเสพติดทั้งนี้การตัดสินใจเสพติดของเด็กและเยาวชนประกอบไปด้วยการพบเห็นการเสพยาเสพติดและจำหน่ายยาเสพติดบ่อยครั้ง มีบุคคลใกล้ชิดเป็นผู้เสพหรือผู้จำหน่ายและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและเยาวชนและบุคคลนั้นมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชนอีกทั้งเด็กและเยาวชนมีความเชื่อว่าฤทธิ์ของยาเสพติด สามารถตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนได้ ตัวอย่างเช่น เสพยาเพราะสนุก เสพยาเพราะต้องการลืมปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะผลักดันให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจเสพยาเสพติดในที่สุด

เด็กและเยาวชนที่ตัดสินใจเสพยาเสพติดมักจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่นร่วมด้วย ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมลักขโมย ทะเลาะวิวาท พฤติกรรมชู้สาว ทำผิดกฎระเบียบโรงเรียนจนต้องออกจากโรงเรียน ตั้งแก๊งกวนเมือง ดิดเหล้า ซิ่งมอเตอร์ไซด์ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบนจากบุคคลใกล้ชิด เกิดขึ้นก่อนการตัดสินใจเสพยาเสพติดซึ่งมาจากความชอบของตัวเองเด็กและเยาวชนเอง และเกิดขึ้นหลังจากที่ตัดสินใจเสพยาเสพติด จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนมีสาเหตุมาจากบุคคลใกล้ชิดและสภาพแวดล้อม ผลกระทบคือเด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและเสพยาเสพติดซึ่งแน่นอนว่าส่งผลต่อปัญหาในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างแน่นอน รวมไปถึงคุณภาพสังคมที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ก็ย่อมต่ำลงด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ Suthilerdaroon (1984) ที่สรุปว่า เด็กและเยาวชนจะเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลที่มีศรัทธาต่อกัน บุคคลที่ใกล้ชิด และบุคคลที่เด็กและเยาวชนสนใจ สำหรับบุคคลที่มีบทบาทในการติตรากลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลในชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือการเสพยา เสพติดจากการถูกติตรานั้นเกิดขึ้นจากการรับรู้การถูกติตราในเบื้องต้นก่อน จากนั้นเด็กและเยาวชนจะปรับตัวตามข้อกล่าวหาที่ได้รับการติตรา ซึ่งมีทั้งการตั้งใจเปลี่ยนพฤติกรรมตามข้อกล่าวหาและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยไม่รู้ตัว ข้อสรุปนี้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิชาการของ Punnahitanon (1980) ที่สรุปว่า การติตรามีผลเป็นด้านลบ ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามข้อกล่าวหาและถือเป็นการตอกย้ำให้บุคคลที่ถูกติตรากระทำความผิด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจเสพยาเสพติดอยู่ในช่วงอายุที่อยู่ในวัยนักเรียน/นักศึกษา ในสถานศึกษาต่าง ๆ ดังนั้น โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ควรมีบทบาทที่เกี่วข้องในการดูแลเด็กและเยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างรอบด้านโดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ตำรวจ สาธารณสุข ปกครอง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อลดผลกระทบที่เด็กและเยาวชนเรียนไม่จบ การศึกษาภาคบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจเสพยาเสพติดเป็นกลุ่มที่ประกอบอาชีพประเภทงานชั่วคราวมาก และ พบว่า มีการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำเหตุผลเนื่องจากไม่มีงานทำ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการวางแผนรองรับในเรื่องการ

จัดหาอาชีพที่มั่นคงการส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชน ประชาชน หลังจากการบำบัดยาเสพติด

3. กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่หย่าร้าง ทำให้เด็กและเยาวชนขาดความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ จึงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน หากอยู่ในกลุ่มที่เสพยาเสพติดก็จะทำให้เยาวชนถูกชักจูงได้ง่าย ดังนั้น หน่วยงานราชการ เอกชน และภาคประชาชน ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่สร้างสรรค์ในการแสดงออกในหลายรูปแบบเพื่อเป็นการเสริมศักยภาพในตัวเด็กและเยาวชนในจังหวัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ซึ่งประเด็นเหล่านี้สามารถช่วยสร้างแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชนได้ รวมถึงควรศึกษาปัจจัยเสี่ยง ที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชน ในสถานศึกษานอกสถานศึกษาเข้าสู่วงจรการเสพยาเสพติด

References

- Aeamsupasit, S. (1996). *Theories and techniques of behavior modification*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Buaphan, R. (2014). *Deciding on drug abuse of children and youth: a case study of child training and raining centers and youth district 1, Rayong province*. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the master of arts, graduate school, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Burapasathit, N. (2003). *Factors affecting student's drug addiction, study only the case of Mapkha School*. Administration thesis, master of public administration degree program public policy branch, graduate school, Burapha University. (in Thai)
- Children, Youth and Drug Groups Social Research Institute. (2013). *Study report trafficking situation and dissemination of drug information epidemic among children and youths quarantined in the center train and train children and youth*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Culture Strategy and Surveillance Group. (2011). *A model for preventing and solving drug problems by means of participatory action research*. Office of the Permanent Secretary, Ministry of Culture. (in Thai)
- Internal Security Operations Comand. (2014). *News of internal security operations command*. Retrieved March 3, 2022 from <https://www.isoc.go.th>. (in Thai)
- Janthong, J. (2018). *Young people's attitudes towards drug use in today's society: a case study: Pattaya Technical College vocational certificate students Vocational Certificate*. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the justice and social administration, Bura University. (in Thai)

- Jatuhong, S. (2016). *Causal factors of relapse of drug addiction in compulsive treatment Persons: A case study of Roi Et provincial probation office*. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the master of public administration, Mahasarakham University. (in Thai)
- Labthananon, P. (2013). *Report on the study of social and environmental conditions that affect The epidemic of drug abuse among children and youth*. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the social research institute, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Lewin, K. (1951). *Field theory and learning Ind*. Cartwright field theory in social science: Selected Theoretical. New York: Harper and Row.
- Office of Narcotics Control Board. (2011). *Drug surveillance situation report*. Bangkok: Office of the Narcotics Control Board. (in Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2011). *A study of the drug epidemic situation in educational institutions*. Bangkok: Thailand Agricultural Cooperative Assembly Printing Press. (in Thai)
- Punnahitanon, S. (1980). *Delinquency in society: the sociology of crime and deviant behavior*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Rujiraphong, J. (2007). *Conditions and factors influencing drug addiction behavior among youth in Wang Chin district, Phrae province*. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the master public health, Uttaradit Rajabhat University. (in Thai)
- Sriphat, N. (2005). *Drug addiction decision-making process of young women in juvenile detention and protection centers in the upper northern region*. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the master of public health, Chiang Mai University. (in Thai)
- Srisombat, P. (2008). *The problem of drug use among youth: A case study in Nikhom Phatthana district, Rayong province*. Administration thesis department of local administration master of public health, Khon Kaen University. (in Thai)
- Suthilerdaroon, S. (1984). *Social psychology*. Bangkok: Aksornpanich. (in Thai)